

Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Medverkan av tjänsteleverantörer i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd (SOU 2016:36)

(Dnr UD2016/08402/PLAN)

Riksdagens ombudsmän (JO) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet Medverkan av tjänsteleverantörer i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd.

Utredningen bedömer att ett överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd till en extern leverantör i utlandet kan ske förutsatt att riksdagen antar de föreslagna lagbestämmelserna med kvalificerad majoritet eller i den ordning som gäller för stiftande av grundlag. Mitt yttrande omfattar inte de rättsliga förutsättningarna för ett överlämnande av förvaltningsuppgifter utan begränsar sig främst till de risker som finns med en sådan ordning.

Jag delar utredningens uppfattning att en ordning som tillåter ett överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd kan få positiva konsekvenser för sökandena när det gäller service och tillgänglighet samt i viss mån även för handläggningstiderna.

Som utredningen anger finns dock även ett antal risker med ett överlämnande. I ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd förekommer inte sällan känsliga uppgifter om de sökande och andra. Det är därför av stor vikt att uppgifterna behandlas på ett betryggande sätt. När uppgifterna hanteras av svenska myndigheter omfattas de av offentlighets- och sekretesslagens regler och bestämmelserna om tystnadsplikt gäller. Det skyddet finns inte hos en extern tjänsteleverantör.

Behandling av känsliga uppgifter ställer också höga krav på personalens kompetens, på en fullgod it-säkerhet, och på en effektiv tillsyn och kontroll. Vidare bör risken för korruption inte underskattas. Vid ett överlämnande kan det bli svårt att genomföra en fullgod säkerhetsprövning av den personal som ska hantera uppgifterna och detsamma gäller möjligheterna att säkerställa att en effektiv kontroll sker.

Ett överlämnande medför alltså relativt stora risker för enskilda. Jag vill därför understryka vikten av att dessa risker analyseras noggrant innan ett överlämnande kan komma i fråga. Som utredningen anger måste bedömningen i vissa fall leda till att man avstår från ett överlämnande.

Ett överlämnande av förvaltningsuppgifter till en extern leverantör innebär vidare att bl.a. förvaltningslagen och offentlighetsprincipen inte är direkt tillämpliga i den verksamhet som den externa tjänsteleverantören bedriver.

De externa tjänsteleverantörernas skyldigheter och den närmare ordningen för samarbetet mellan Migrationsverket, utlandsmyndigheterna och de externa leverantörerna ska enligt utredningens förslag regleras i avtal som Regeringskansliet ingår med den utländska tjänsteleverantören. De rättssäkerhetsgarantier och det skydd för den personliga integriteten som normalt följer av lag ska alltså regleras i sådana avtal. Det finns inte något förslag eller någon närmare redovisning av hur avtalen kan komma att se ut. Det innebär att det inte går att överblicka vilka konsekvenser som kan bli följden av ett överlämnande och inte heller om det går att reglera dessa frågor på ett tillfredsställande sätt.

Mot den bakgrunden är det enligt min mening nödvändigt att avtalens närmare utformning övervägs mycket noggrant och att avtalen bereds både inom och utanför Regeringskansliet på motsvarande sätt som görs när det är fråga om ett lagförslag, om utredningens förslag genomförs.

I det fortsatta lagstiftningsarbetet måste också beaktas att medverkan av en extern tjänsteleverantör inte innebär att Migrationsverket är befriat från ansvaret för ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd. Redan när en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd ges in till tjänsteleverantören får ett ärende anses inlett (jfr JO 2014/15 s. 637, dnr 3529-2012). Migrationsverket har som beslutsfattande myndighet det yttersta ansvaret för ärendet. Offentlighetsprincipen och förvaltningslagen gäller fullt ut i alla ärenden hos myndigheten. Sammantaget innebär det att Migrationsverket ansvarar för att handläggningen av de ärenden som inleds hos de externa tjänsteleverantörerna lever upp till kraven i den svenska lagstiftningen. Det framgår inte av betänkandet hur detta ska fungera. Dessa frågor bör analyseras vidare.

Cecilia Renfors

Lisa Wiberg